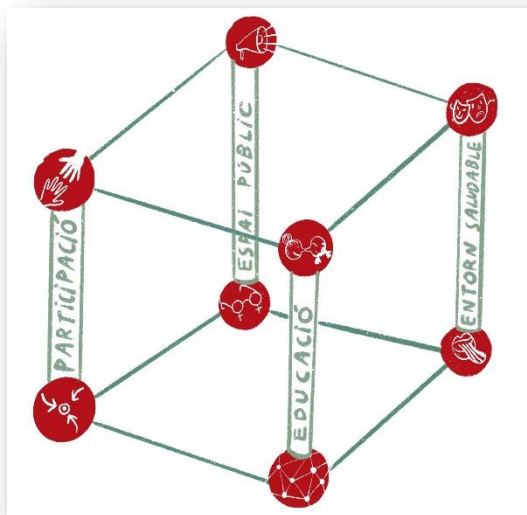

5. EIXOS TRANSVERSALS EN EL MARC DE LA CIUTAT EDUCADORA

Una vegada estructurada la presentació dels quatre vectors que conformen els pilars sobre els que es manté el Projecte Educatiu de la Ciutat de Lleida, presentem ara els **eixos transversals** que, des de la nova perspectiva comunitària, uneixen els vectors dibuixant un quadrat que delimita l'espai on situar les accions. Les diferents accions municipals representen nodes d'una mateixa xarxa que ho connecta tot.

I és en aquesta figura on cal incloure la constel·lació d'accions educatives de la ciutat de Lleida: identificar totes les actuacions, projectes, activitats que es fan des de l'ajuntament, àrea per àrea i regidoria per regidoria, així com identificar també totes les actuacions, projectes, iniciatives que es fan més enllà de la institució municipal, des dels àmbits públics, privats, entitats, individuals i col·lectives.

Definim 8 EIXOS TRANSVERSALS (arestes de dues cares oposades del cub)

1.- INCLUSIÓ

La detecció inicial és bàsica per poder analitzar posteriorment els buits i les responsabilitats que fan que part de la població quedi fora.

Una ciutat inclusiva no pot deixar ningú enrere; cal vetllar per assegurar l'equitat i les oportunitats d'aprenentatge de totes les persones, independentment de les seves capacitats, de la condició social o cultural, la religió, la diversitat sexual o la identitat de gènere.

Es tracta d'un principi bàsic i transversal que cal tenir en compte en totes les accions municipals. Les estratègies que fomenten una educació inclusiva garanteixen la qualitat per a tothom. L'objectiu subjacent és construir comunitats escolars col·laboratives, en el marc d'una ciutat educadora.

La ciutat educadora pot ajudar a educar dins i fora de l'escola, amb la participació d'altres professionals del món del treball social, l'educació social, la psicologia, la psicopedagogia o el sanitari com la infermeria, per exemple. La idea (i la voluntat de realitat) és que l'escola estigui oberta a la societat, que no hi hagi murs en cap sentit, que sigui permeable i motor de transformació i igualtat d'oportunitats, d'equitat. [El Pla Educatiu d'Entorn de Lleida](#), amb més de quinze d'anys d'experiència, n'és un exemple. I és que no hem d'oblidar que l'escola, el sistema educatiu, per si sol, no pot trencar un sistema desigual i injust.

Per avaluar si una acció es inclusiva cal preguntar-se en primer lloc si tothom hi pot ser present, és accessible per tothom? Però amb la presència no és suficient, cal garantir també la participació i el progrés. Tothom hi pot participar? Tothom s'hi sent volgut? Tothom aprèn? Presència, participació i progrés garanteixen la inclusió (Collet, J., Naranjo, M. i Soldevila-Pérez J. 2022).

L'objectiu d'assolir l'equitat educativa és necessari per convertir-nos plenament en una Ciutat Educadora. Volem construir una ciutat diversa que eviti una distribució significativament desigual de l'alumnat entre els centres educatius, fet que dificulta el camí cap a la igualtat d'oportunitats, l'èxit educatiu i la cohesió social. I és per això que el 29 de juliol de 2022 el Ple Municipal de l'Ajuntament de Lleida aprova el **Pacte Local per la Prevenció de la Segregació Escolar a Lleida**.

2.- INTERCULTURALITAT

Reconèixer, respectar i posar en valor la diversitat cultural així com potenciar la riquesa que suposa en la interacció i en la interrelació per a la convivència, han de ser eixos transversals de tots els projectes i plans municipals. El diàleg crític i constructiu ha d'ajudar a superar l'etnocentrisme, però també la multiculturalitat.

Establir vincles interculturals (cultures i hàbits, fent-los compatibles i mútuament enriquidors), intergeneracionals (entre infants, joves, adults i gent gran) i de gèneres (tot i que es pot partir també de la premissa d'un únic gènere, l'humà).

Cal destacar del Pla Director Municipal de Cooperació de Lleida (22-25) l'enfocament de gènere i basat en els drets humans (EGiBDH). L'atenció es centra en aconseguir que totes les intervencions de forma intencional i sistemàtica promoguin l'equitat de gènere i el respecte, la protecció i realització dels Drets Humans en tots els projectes i accions municipals.

3.- INTERGENERACIONAL

Els éssers humans som vulnerables i gràcies a la solidaritat i la interdependència intergeneracional podem facilitar una vida digna, de qualitat i assegurar la sostenibilitat (social, ecològica, humana), de les generacions actuals i futures.

L'educació inclusiva també al llarg de tota la vida i amb el concurs de totes les generacions genera interdependència positiva, també equitat entre generacions.

4.- PERSPECTIVA DE GÈNERE

Encara queda recorregut per treballar pel respecte de l'Altre sigui com sigui, sense oblidar les fites assolides en relació amb l'anomenada igualtat de gènere i la lluita per superar el patró masclista, patriarcal i homòfob -lgtbiq+- i la violència de gènere.

La transversalitat de gènere implica la integració de la perspectiva de gènere en l'elaboració, el disseny, la implementació, el seguiment i l'avaluació de polítiques, mesures normatives i programes de despesa, amb l'objectiu de promoure la igualtat entre homes i dones i combatre la discriminació.

El **IV Pla Municipal de Polítiques d'Igualtat de Gènere a Lleida (22-26)** és un marc de referència per donar continuïtat a una actuació municipal compromesa amb la implementació transversal de polítiques públiques per a la igualtat de gènere a tot el municipi.

5.- TREBALL EN XARXA

Per aprofundir en el **treball en xarxa** cal tenir presents **dos nivells: intern i extern**.

- El treball en xarxa que suposa una **educació comunitària i integradora** de tots els agents i agències de socialització de la ciutat (i arreu), tant en relació amb l'educació formal, no formal com informal; i també **treball en xarxa intern de la pròpia estructura municipal**, de l'ajuntament entre les diferents regidories, àmbits polítics i tècnics.
- El treball en xarxa que suposa **col·laborar amb d'altres ajuntaments** i municipis, com els que s'integren a les diferents xarxes de col·laboració de Ciutats Educadores (RECE), Ciutats Amigues de la Infància (CAI-UNICEF), xarxa internacional Ciutat dels nens i de les nenes, etc. per tal de conceptualitzar i desenvolupar una educació al llarg de tota la vida.

Hi ha una gran quantitat d'accions, plans, serveis, recursos, etc. que necessiten un tractament transversal per poder sumar sinèrgies i establir ponts. Això implica treballar de manera integrada i interconnectada les diverses regidories implicades.

S'han de destacar les idees (i pràctiques) que hi ha en propostes comunitàries que vertebrin, des de l'educació formal (el sistema educatiu), sinèrgies i treball en xarxa amb l'Ajuntament i altres actors públics i privats. Ens referim al Pla Educatiu d'Entorn de Lleida i la seva nova vinculació amb el Servei d'Orientació d'Àmbit Comunitari (SOAC), o metodologies com les Comunitats d'Aprenentatge (Lleida és una ciutat referent en l'aplicació de les CdA a les Escoles Bressol Municipals) i l'Aprenentatge Servei (comptem amb projectes amb molt bona resposta dels centres educatius i un alt nivell de participació). Disposem també d'un [mapa de recursos i oportunitats educatives de la ciutat](#) públic i accessible per tothom.

En aquest sentit, els ajuntaments han d'avançar en aquesta educació "a temps complert" en **dos àmbits** d'intervenció:

- Els **mecanismes de participació i governança**: a través del Consell Escolar Municipal transformat en **Consell Municipal d'Educació**. Es proposa un canvi de nom que suposa ampliar la mirada, assegurant la participació de la comunitat educativa més enllà de l'escolar. Es substitueix el terme "escolar" molt més restringit per "educació" molt més ampli i inclusiu. Recordem que les paraules tenen un valor performatiu sobre la realitat, creen noció de la realitat social. Anomenar una idea, donar nom a enfocaments renovats i renovadors, és identificar possibles alternatives de debat i d'orientar l'acció. Es diu que si alguna cosa no s'anomena, no existeix i, al contrari, si se li dota de menció ens permet comprendre i actuar²⁸.
- La **creació de noves modalitats de gestió pública** en els municipis: cal disposar d'estructures que planifiquin, pensin i avaluin les pràctiques de ciutat educadora de forma participada amb els agents. Es tracta de generar estratègies de coneixement compartit. En aquest sentit, també es poden analitzar les possibilitats de models de convenis de col·laboració amb les diferents entitats que promouen projectes educatius en la línia de la ciutat educadora.

En aquest sentit, **cal potenciar la connexió entre tots els serveis**, de l'ajuntament. Cal teixir sinèrgies, implicar i potenciar la col·laboració d'institucions, escoles, entitats, teixit empresarial, etc. Els Consells de Zona o les Comissions d'Escola i Entorn poden ser un bon instrument (integrant associacions de veïns, comerciants, centres educatius i ciutadania) i poden gaudir de l'acompanyament d'un treball tècnic.

És important que el procés participatiu pugui ser acompanyat de la figura tècnica de l'Ajuntament dels diferents departaments implicats.

6.- COMUNICACIÓ

Una Ciutat Educadora ha d'explicar-se i fer-se entendre.

Cal fer pedagogia (i didàctica) per explicar les accions de ciutat. La comunicació és un element molt important de l'acció política. Grans projectes han fracassat perquè no s'han sabut explicar prou bé a la ciutadania. Quan s'inicien unes obres el ciutadà ha de saber què passa en el seu carrer i quan temps durarà aquella acció, si hi ha un canvi en la direcció d'un carrer que l'afecta ha de saber perquè s'ha pres aquella decisió. Una de les vies d'accés a la informació més emprada per la ciutadania són les **webs** de les diferents regidories. **Cal que siguin intuïtives i comprensibles per tothom**. La ciutat de Lleida genera moltes informacions noves diàriament: activitats i programes, oferta educativa i de lleure, programació cultural i de festes, campanyes informatives, subvencions a entitats, contractació pública, ofertes de feina, etc. **El volum informatiu és tan elevat que pot generar confusió a la ciutadania limitant l'accés només a les persones que tenen cert nivell d'expertesa en aquest tipus d'entorn.**

²⁸Vid Molina-Luque, F. *Op cit.* (2021: 13).

7.- LLENGUA CATALANA

L'ús social de la llengua catalana com a element **cohesionador** és un element fonamental de l'educació intercultural (que no del "multiculturalisme") amb tot el reconeixement i respecte per totes les llengües i cultures, per totes les persones. Totes les llengües signifiquen un enriquiment humà, un enriquiment social i un enriquiment en l'àmbit de la comunicació i la cultura, per això es reconeixen i es potencien.

L'ús de la llengua catalana ha de ser l'element vertebrador d'una comunicació comuna entre la diversitat, un element cohesionador de ciutadania a nivell d'ús institucional i de vida quotidiana, d'interlocució i d'interrelació social.

8.- ACCÈS A L'ART I A LA CULTURA

Els humans tenim dret a la cultura i a l'art. Es tracta d'un dret fonamental, vinculat a l'alta capacitat de llenguatge simbòlic que ens caracteritza com a espècie, on es recolzen el nostre coneixement, el nostre potencial transformador i la nostra facultat de discerniment ètic. No poder exercir aquest dret coarta el desenvolupament personal i constitueix un factor greu d'exclusió social.

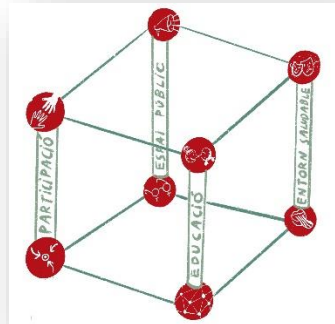
Carta de les Arts a l'Educació
L'educació en les arts, condició del dret de la ciutadania a la cultura
1r Fòrum de les Arts a l'Educació, 1 i 2 d'abril de 2022

La Carta de les Arts a l'Educació descriu entre les accions necessàries per aconseguir un avenç real en l'assoliment d'una educació inclusiva i amb perspectiva intercultural, (ODS 4,10 i 11) garantir l'educació artística en tots els nivells educatius, creant ponts dins i fora de l'horari escolar i amb la formació al llarg de la vida, garantint que hi hagi una oferta no discriminatòria.

La ciutat de Lleida compta amb tres escoles d'art municipals (Escola d'Art Municipal Leandre Cristòfol, Conservatori i Escola de Música Municipal i AULA Municipal de Teatre). Aquests tres centres constitueixen una peça clau per al desenvolupament de les arts dins l'educació, dels infants, joves i adults. Per altra banda, la Universitat Popular de Lleida és un projecte pensat per a persones adultes que tinguin interès per desenvolupar les seves capacitats artístiques i culturals. L'oferta formativa proposada s'entén com un procés global i flexible donant especial rellevància a la formació integral de les persones: aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a viure junts i aprendre a ser. Té com a finalitat promoure la participació social i l'educació al llarg de la vida.

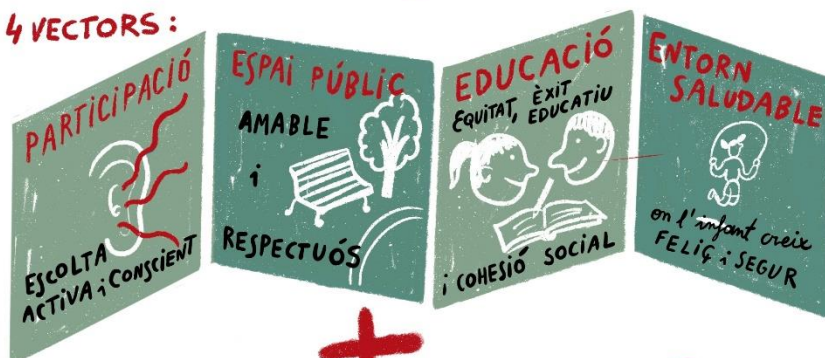
Una Ciutat Educadora és una ciutat que llegeix, que convida a llegir, que posa la lectura i els llibres a l'abast de tothom. En aquest sentit s'ha iniciat la feina amb l'aprovació del nou [Pla Municipal del Servei Bibliotecari de la Ciutat de Lleida](#). Les noves biblioteques estan pensades per constituir-se com a potents nodes culturals distribuïts a la ciutat, en els quals, s'hi integraran diferents serveis (Novembre 2020).

Per tal d'aprofundir en el procés de transformació educativa que planteja aquest PEC per a la ciutat de Lleida, cal tractar les arts i la cultura com a facilitadores de l'enfocament inclusiu, intercultural i intergeneracional que el subjecta.

LLEIDA com a CIUTAT EDUCADORA

→ 4 VECTORS:

→ 8 EIXOS TRANSVERSALS

